

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก โดยมุ่งที่จะเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัย ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา จึงได้จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว 2545-2549 ขึ้นเป็นครั้งแรก และนำนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ไปสู่การปฏิบัติ (0-5 ปี) ในช่วงนั้นนโยบายของรัฐ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ที่กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแล และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ การส่งเสริมและสนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมีสาระสำคัญคือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญและเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะว่าการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียน มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อตัวเด็กและผู้ปกครอง ในส่วนตัวเด็กนั้นเป็นการเตรียมตัวก่อนวัยเรียนนั้นมีความสำคัญเพราะจะทำให้เด็กมีความมั่นใจและมีพัฒนาการทางใน ร่างกายและพัฒนาการทางในสมองที่สำคัญที่สุดเด็กจะมีพัฒนาการทางสังคมตามมาด้วย

ผู้ปกครองมีประโยชน์อย่างมากในส่วนของเลี้ยงดูลูก บางครอบครัวที่มีแค่พ่อแม่ลูก ไม่มีตา-ยาย คอยดูแลการนำเด็กมาฝากไว้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นผู้ปกครองมั่นใจและอุ่นใจและลดภาระในการจ้างพี่เลี้ยงเพื่อเลี้ยงดูลูก ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่หลักในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีวุฒิการศึกษา ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์แตกต่างกัน จะต้องมีบทบาทหน้าที่ในในต่างๆ เช่น ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรประจำวัน ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สังเกต ฝ้าระวัง และบันทึก ความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการในต่างๆ ของเด็ก การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะกับการพัฒนาเด็ก ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบครัว และชุมชน และการพัฒนาตนเองในทางวิชาการและวิชาชีพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 14-15)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกระทรวงศึกษาธิการ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ในบุคลากรในการบริหารจัดการ ในวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองของชุมชนในการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 1-2)

องค์การบริหารส่วนตำบลพ่วงขัว อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งหมด 5 ศูนย์ โดยเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 3 ศูนย์ และจัดตั้งขึ้นเองจำนวน 2 ศูนย์ ในปีการศึกษา 2555 มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 13 คน จัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย อายุระหว่าง 2-5 ปี จากแผนพัฒนาการศึกษา (พุทธศักราช 2555-2557) ขององค์การ

บริหารส่วนตำบลพังช้าง ทำให้ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็ก พบว่าครูผู้ดูแลเด็กยังขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานวิชาการที่เป็นระบบ อีกทั้งครูไม่ได้รับการนิเทศการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จึงทำให้ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนางานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้ดูแลเด็กซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องได้รับการพัฒนาในการบริหารงานวิชาการ (แผนพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2555-2557, องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง, 2555, หน้า 10)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง ตำแหน่งนักบริหารการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เด็กปฐมวัย ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปัญหาของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีที่แนวทางและอะไรบ้าง
3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
3. เป็นการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตในกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือ นักวิชาการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 13 คน ได้แก่

1.1.2.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน

- 1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กบ้านพังขว้างเหนือ หมู่ที่ 2
- 2) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กบ้านดงชุมข้าว หมู่ที่ 3 จำนวน 1 คน
- 3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กบ้านหนองยาง หมู่ที่ 5 จำนวน 1 คน
- 4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 8 จำนวน 1 คน
- 5) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กบ้านพังขว้างกลาง หมู่ที่ 12

จำนวน 1 คน

1.1.2.2 ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน ได้แก่

- 1) ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านพังขว้างเหนือ หมู่ที่ 2
- 2) ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านดงชุมข้าว หมู่ที่ 3
- 3) ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านหนองยาง หมู่ที่ 5
- 4) ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 8
- 5) ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กบ้านพังขว้างกลาง หมู่ที่ 12

จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1.2.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง

1.2.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง

1.2.3 ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน

1.2.4 วิทยากร จำนวน 1 คน

1.2.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบ

เจาะจงจากผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 ศูนย์ฯ ละ 1 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดเนื้อหาการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ในการบริหารวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แบ่งออกเป็น 10 ด้าน คือ 1) หลักสูตร 2) การจัดประสบการณ์/กิจกรรมประจำวัน 3) การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ 4) สื่อและนวัตกรรม การจัดประสบการณ์เรียนรู้ 5) การวัดผลและประเมินผล 6) การนิเทศการศึกษา 7) การวิจัยในชั้นเรียน 8) โภชนาการ 9) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน) และ 10) การประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 35-36)

2.2 แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การนิเทศติดตาม

2.2.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching Technique)

3. ขอบเขตในระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (Kemmis and Mc Taggart, 1988, pp. 11-15

อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) ซึ่งกำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน

คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation)

และการสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อใช้ในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร

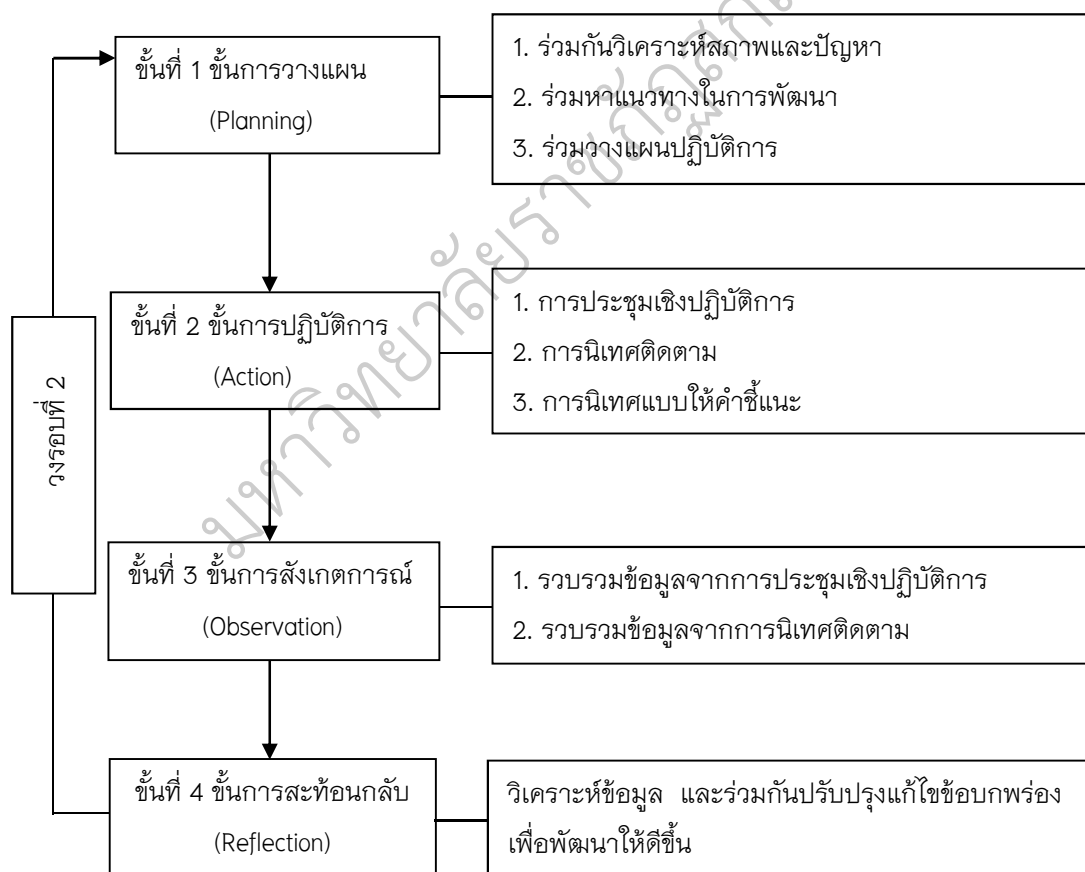
4. ขอบเขตในระยะเวลา

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558 ถึงเดือนมิถุนายน 2558

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2558 ถึงเดือนกันยายน 2558

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพ ครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยาคมคัพท้เจพาอะ

เพือให้งานวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่านิตยาคมคัพท้เจพาอะ ดังนี้

1. สภาพในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของครู ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่จริงในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็กในด้านการบริหารวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพือให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการทั้งในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของเด็ก
2. ปัญหาในการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของครู ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็กในด้านการบริหารวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพือให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการทั้งในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก
3. ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพือปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพวงษ์ข่วง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
4. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่องค์การบริหารส่วนตำบลพวงษ์ข่วง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพือปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ
5. เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพวงษ์ข่วง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
6. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพือการพัฒนาทั้งในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ

สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก อันได้แก่ การบริหารวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตรตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย แบ่งออกเป็น 10 ด้าน คือ

6.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่างๆ ของครู ผู้ดูแลเด็กได้ร่วมกันเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เหมาะสม ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

6.2 ด้านการจัดประสบการณ์/กิจกรรมประจำวัน หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและ ภายในห้องเรียนให้กับเด็ก โดยให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน โดยให้เด็กได้ลง มือปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรงกับสื่อสิ่งแวดล้อม บุคคล ตามความสามารถของเด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

6.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ให้ได้รับการพัฒนาทั้งในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก ไว้อย่างชัดเจน

6.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หมายถึง การผลิตจัดหา จัดทำและการเลือกใช้ วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ ทางโสตทัศนศึกษา ที่ใช้สื่อความหมายระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและเด็ก เพื่อให้กิจกรรม ตามหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้

6.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การประเมินพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย เป็นการประเมินทางในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน

6.6 ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ
ปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานในต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความ
สอดคล้องตามหลักสูตรของสถานศึกษา

6.7 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง วิธีการแก้ปัญหาและการพัฒนา
กระบวนการกิจกรรมตามหลักสูตรหรือพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ
ตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือสังคมาคตหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็ก

6.8 ด้านโภชนาการ หมายถึง การจัดหาอาหารตามหลักโภชนาการสำหรับ
เด็กและการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสม
และเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพดี มีพัฒนาการ
ตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น

6.9 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ/โครงการ
ที่ส่งเสริมผู้เรียน) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีการ
ที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางใน
ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

6.10 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง
กระบวนการตรวจสอบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้มาตรฐานการศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

7. การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างและ
ปรับปรุงคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ
มีทักษะที่ดีในการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้มี
การดำเนินการอยู่ 3 วิธี คือ

7.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการปรับปรุง และเพิ่ม
ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็ก โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนา
ครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ทักษะในการบริหารงานวิชาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถูกต้อง
มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันในที่ประชุม

7.2 การนิเทศติดตาม หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันติดตามและประเมินผลการดำเนินงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความมั่นใจในการบริหารงานวิชาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป

7.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูผู้ดูแลเด็กให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการสำรวจข้อบกพร่องและจุดที่ต้องการพัฒนา ซึ่งเป็นการแนะนำช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงงาน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของครูผู้ดูแลเด็กในหน่วยงานอย่างใกล้ชิด

8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กมีความพร้อม ในร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาในที่นี้หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา

9. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา